



Fra hovedkvarteret i Berlin styrede Stasi sine kadrer – grupper af skolede og loyale medlemmer. Også dem, der blev sendt til handelsvirksomheden Ulf Olsens A/S i København.

Arkivfoto:
John Steer



Ifølge historikeren Thomas Wegener Friis var Ulf Olsen A/S den eneste virksomhed i Danmark, hvor Stasis infiltration var så gennemgribende, som den var, men rundtom i Europa fandtes flere lignende konstruktioner. Arkivfoto

samt "Talers" udførlige afrapportering:

»Det kan næsten ikke blive mere mistænkeligt. Det er klart, at det fik antennerne til at stritte på Stasi-folkene. Det var præcis "Talers" funktion. Han skulle holde øje med den slags – om fjendtligsindede aktører gjorde tilnærmelser til virksomheden. Den amerikanske tredjeseekretær burde man i "Talers" position bestemt være mistænkelig over for. Hvis der ikke landede en rapport om den hændelse på et skrivebord i Hovedafdeling 18 hjemme i Østberlin, så passede han ikke sit arbejde.«

Wegener Friis vil ikke udelukke, at "Taler"

FAKTA

Thomas Wegener Friis

Thomas Wegener Friis er født i 1975 og lektor ved Institut for Historie og Samfundsbeskrivelse på Syddansk Universitet. Hans forskningsfelt omfatter DDR-spionage mod Danmark, Danmark under Den Kolde Krig, efterretningshistorie og Østtysklands historie.

SDU-lectoren bidrog til rapporten "Danmark under den kolde krig – den sikkerhedspolitiske situation 1945-1991", som blev udgivet af Dansk Institut for Internationale Studier i 2005. Thomas Wegener Friis er forfatter til bogen "Den Usynlige Front" (2010) samt medforfatter til "Komintern og de dansk-sovjetiske relationer" (2012).

Wegener Friis er redaktør på tidsskriftet Arbejderhistorie – tidsskrift for historie, politik og kultur. Han er desuden medlem af Wissenschaftliches Beirat für das Jahrbuch für historische Kommunismusforschung.

og de andre Stasi-medarbejdere også har beskæftiget sig med industrispionage på deres ophold i København.

»Der er en reel mulighed for, at de har deltaget i noget sådant. Fra Stasis perspektiv ville det give mening, når agenterne alligevel var i marken. De befandt sig allerede ude på virksomhederne, så de har muligvis meldt tilbage til andre dele af Stasi også. Eksempelvis HV A – Hauptverwaltung Aufklärung – som er den afdeling, der var ansvarlig for industrispionagen.«

Ifølge Wegener Friis var Ulf Olsen A/S den eneste virksomhed i Danmark, hvor Stasis infiltration var så gennemgribende. Men strategien med at satse på "Gemischte Gesellschaften" – blandede selskaber – hvor DDR havde en stor del af aktieposten i den udenlandske virksomhed, er kendt fra en lang række lande i Vesteuropa. Som sådan var Ulf Olsen A/S en del af et Stasis vidt udbyggede netværk i det ikke-socialistiske udland.

Allerede i 1979 fik den danske efterretningstjeneste mistanke til Ulf Olsen A/S. At PET begyndte at interessere sig for virksomheden på Østerbro faldt sammen med, at det lykkedes den højtstående Stasi-officer Werner Stiller at hoppe af i Berlin efter en spektakulær flugt. Han udpegede over for CIA og BND Stasi-agenter overalt i Vesten. Wegener Friis formoder, at PET har fået et tip.

»Lige efter, at Stiller flygtede, vidste PET pludselig en hel masse om østtysk industrispionage. Sagen vil dog aldrig blive afklassificeret af PET af hensyn til samarbejdet med fremmede tjenester.«

Nyhedsquiz

UGE 19

1 Danmark skiller sig ud i forhold til andre lande, når det gælder pasning af børn. Hvor mange pct. af danske børn under tre år er i daginstitution?

- A. 54 pct.
- B. 64 pct.
- C. 74 pct.

2 Den italienske by Milano er i år vært for verdensudstillingen Expo 2015 med temaet "Feeding the Planet – Energy for Life". Hvor mange lande er repræsenteret?

- A. 100
- B. 145
- C. 175

3 Tirsdag den 28. april var den tyske forbundskansler, Angela Merkel, på officielt besøg i Danmark. Hvor længe har hun været forbundskansler?

- A. Siden 2003
- B. Siden 2005
- C. Siden 2007

4 Forfatteren Kim Leines nye roman får seks stjerner af Jyllands-Postens anmelder, der blandt andet skriver, at Leine overgår sig selv i en besættende roman om et par brødre, der vansires indvendigt af Den Finske Borgerkrig. Hvad hedder romanen?

- A. "Afgrunden"
- B. "Dybet"
- C. "Krigen"

5 Carlsberg vil sammen med amerikanske Brooklyn Breweries skabe en »øoplevelse i særklasse« med ølproduktion og bl.a. en pub og en restaurant. Hvor?

- A. I Norge
- B. I Tyskland
- C. I Spanien

6 Hvor lang tid går der i gennemsnit mellem, at husene bliver solgt på Langeland, Morsø og Mariagerfjord?

- A. 10 år
- B. 50 år
- C. 70 år

7 Der er åbnet en særudstilling på Esbjerg Museum, der handler om modstand og sabotage i Sydvestjylland under Besættelsen. Hvad hedder udstillingen?

- A. "Modstandsfolk i Sydvestjylland"
- B. "Modstand. Esbjerg – Ribe – Bramming 1940-45"
- C. "Modstand. 1940-45"

8 DBU har sagt nej til, at den spanske fodboldklub FC Barcelona kan åbne et akademi i Ballerup. I hvor mange lande har fodboldklubben akademier?

- A. 12 lande
- B. 15 lande
- C. 18 lande

9 Premierminister Shinzo Abe holdt en historisk tale ved en stor samling i den amerikanske kongres. I hvilket land er han premierminister?

- A. Vietnam
- B. Indonesien
- C. Japan

10 Både Sony Pictures, Disney, Warner Bros og Liongate-studierne har film på vej om en lidt gammeldags helt. Hvem?

- A. Dick Turbin
- B. Zorro
- C. Robin Hood



Den tyske kansler, Angela Merkel, besøgte i den forløbne uge Danmarks statsminister, Helle Thorning-Schmidt (S). Foto: Linda Johansen/Polfoto